

וְתָא חַיִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אַחֵי עוֹבְדָא לְתַתָּא
 בְּאַרְחַ מִישָׁר, כְּמַה דְּאַצְטְרִיךְ, נְגִיד וְנַפְיָא
 וְשָׂרְיָא עֲלוֹי רוּחַ קְדִישָׁא עֲלָאָה. וּבְשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ
 אַחֵי עוֹבְדָא לְתַתָּא בְּאַרְחָא עֲקִימָא, דְּלִית אִיהוּ
 אֹרְחַ מִישָׁר, כְּדִין נְגִיד וְנַפְיָא וְשָׂרְיָא עֲלוֹי רוּחַ
 אַחֲרָא, דְּלֹא אַצְטְרִיךְ, דְּסַטִּי לִיהּ לְבַר נָשׁ לְסַטְר
 בִּישׁ. מָאן מְשִׁיךְ עֲלֵיהּ תְּהוּא רֹחָא. חַיִּי אֹמֵר,
 תְּהוּא עוֹבְדָא דְּאַחֵי בְּסַטְר אַחֲרָא.

כְּתִיב (משלי לא) דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפְשָׁתִים. דְּרִשָּׁה, מַהוּ
 דְּרִשָּׁה. דְּבַעֲיָא וְדַרְיָשׁ עַל צֶמֶר וּפְשָׁתִים,
 מָאן דְּמַחְבֵּר לֹון פְּחָדָא, וְאִי תִימָא בְּעִיצִית אִמָּא
 שָׂרִי. הָא אֹקְמוּתָהּ. אֲבָל חָתָם הוּא תְּהוּא לְבוּשָׁא
 בְּתַקוּנָוִי, בְּאַשְׁלָמוֹת עוֹבְדָא בְּדַקָּא חַיִּי.

(נ"א ודא) תו, דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפְשָׁתִים, לְמַעַבְדַּ נּוֹקְמָא
 בְּמָאן דְּמַחְבֵּר לֹון פְּחָדָא. אֲבָל אִימַתִּי שָׂרִיא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֻשׁ

אֹמֵר, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה מַרְאֵה שְׁהִרְאָה בְּצַד אַחַר.
כְּתוּב (משלי לא) דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפְשָׁתִים.
 דְּרִשָּׁה, מַהוּ דְּרִשָּׁה? שְׂמַבְקֻשַׁת וְדוּרְשַׁת
 עַל צֶמֶר וּפְשָׁתִים, מִי שְׂמַחְבֵּר אוֹתָם
 בְּאַחַד. וְאִם תֹּאמַר לְמַה בְּעִיצִית מְתַר?
 חַיִּי פְּרִשׁוּתָהּ. אֲבָל שָׁם הוּא אוֹתוֹ לְבוּשׁ
 בְּתַקוּנָוִי, בְּהַשְׁלָמַת הַמַּעֲשֵׂה כְּרָאוּי.
 (תת) עוֹד, דְּרִשָּׁה צֶמֶר וּפְשָׁתִים – לַעֲשׂוֹת

וּבִנְא רְאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׂאָדָם מַרְאֵה לְמַטָּה
 בְּדַרְךְ וְשָׂרְיָה כְּמוֹ שְׂעָרִיךְ, שׁוֹפַעַת
 וְיוֹצֵאֵת וְשׁוֹרָה עֲלוֹי רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוְנָה.
 וּבְשַׁעְתָּא שְׁהוּא מַרְאֵה מַעֲשֵׂה לְמַטָּה
 בְּדַרְךְ עֲקָמָה, שְׂאִינָה דְּרַךְ וְשָׂרְיָה, אִזוּ
 שׁוֹפַעַת וְיוֹצֵאֵת וְשׁוֹרָה עֲלוֹי רוּחַ אַחֲרַת,
 שְׁלֹא צְרִיכָה, שְׂמַסְטָה אֶת הָאָדָם לְצַד
 רַע. מִי מוֹשֵׁךְ עֲלוֹי אוֹתָהּ הָרוּחַ? הַהוּא

בְּשַׁעֲתָא דְאִיהוּ בְּאַשְׁלֻמוֹתָא, דְּכִתְיִב, וַתַּעַשׂ בְּחַפְזֵי
כַּפִּיָּהּ. וְצִיצִית, הָא אֻקְיָמְנָא דְהָתָם בְּהַהוּא כְּלָלָא
דְּשְׁלִימוֹתָא אֲשֶׁתִּכַּח, וְלֹא עָבִיד מְדִי. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא
דְּלֹא אֲשֶׁתִּכַּח בְּשְׁלִימוֹתָא, מָאן דְּאִתִּי לְחַבְרָא לֹון
כַּחְדָּא, אֲתַעַר עָלֶיהָ רוּחָא דְלֹא אֲצַטְרִיךְ.

מַלְּהָ דָּא מָאן אֹכַח. קִין וְהֶבֶל אֹכְחֵן. דְּדָא אָתִי
מִסְטָרָא חַד, וְדָא אָתִי מִסְטָרָא אַחְרָא. וּבְגִין
כִּד לֹא לְבַעֵי לֹון לְחַבְרָא לֹון כַּחְדָּא. (ס"א ל"ג מַלְּהָ דָּא
מָאן אֹכַח. קִין וְהֶבֶל אֹכְחֵן) וְקַרְבְּנָא דְקִין, אֲתִרְחַק מִקַּמִּי
קַרְבְּנָא דְהֶבֶל.

וְעַל דָּא וּבְגֵד כְּלָאִים שַׁעֲטִיזוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.
לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ סֹתָם, לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ
רוּחָא אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה כִּד. וְאַצְטְרִיךְ לִיָּה לְבַר
נֶשׁ לְאַחְזָאָה עוֹבְדָא דְכִשְׂרָא כְּמָה דִּיאֹת,

לשון הקודש

שְׁזֵה כָּא מַצַּד אַחַד, וְזֵה כָּא מַצַּד אַחַר,
וּמִשׁוּם כִּד אֵינְנו צְרִיכִים לְחַבְרָם יַחַד. (מי
מוֹכִיחַ דְּכִר זֵה? קִין וְהֶבֶל מוֹכִיחִים) וְקַרְבְּנֵנו שֶׁל קִין
הִתְרַחַק מִלְּפָנֵי קַרְבְּנוֹ שֶׁל הֶבֶל.

וְעַל כֵּן, וּבְגֵד כְּלָאִים שַׁעֲטִיזוּ לֹא יַעֲלֶה
עָלֶיךָ. לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ סֹתָם, לֹא יַעֲלֶה
עָלֶיךָ רוּחַ אַחְרֵת לְשִׁלְטַת כִּד. וְצַרִיךְ לוֹ
לְאָדָם לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כִשְׂרָא כְּמוֹ שְׂרָאוּי,

נִקְמָה כְּמִי שֶׁמַּחְבֵּר אוֹתָם יַחַד. אֲבָל מְתִי
שׁוֹרָה? בְּשַׁעֲהָ שֶׁהוּא בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁכֶּתוּב
וַתַּעַשׂ בְּחַפְזֵי כַּפִּיָּהּ. וְצִיצִית, הֲרִי בְּאַרְנוֹ
שֶׁשָּׁם בְּאוֹתוֹ הֶכְלֵל שֶׁל הַשְּׁלֻמוֹת נִמְצָא,
וְלֹא עוֹשֶׂה דְבַר. אֲבָל בְּשַׁעֲהָ שֶׁלֹּא נִמְצָא
בְּשִׁלְמוֹת, מִי שֶׁכָּא לְחַבְרָם יַחַד, מְעוֹרֵר
עָלָיו רוּחַ שְׂאִינָה צְרִיכָה.

מִי מוֹכִיחַ דְּכִר זֵה? קִין וְהֶבֶל מוֹכִיחִים,

וּבַהֲהוּא עוֹבְדָא שְׂרִיא עָלֶיהָ רוּחַ קְדִישָׁא, רוּחַ
עֲלָאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בֵּיהּ, אַתָּא לְאַתְקַדְשָׁא
מִקְדְּשֵׁין לִיהּ, דְּכְתִיב וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם
קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'.

כְּתִיב וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וּמָה עַל דָּא גְרִים
אָדָם מִיְתָה בְּעֲלָמָא, מָאן דְּאַחֲזֵי עוֹבְדָא
אַחְרָא דְלֹא אֲצִטְרִיד, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. שׁוּר
וְחִמּוּר אוּכְחָן. מִסְטָרָא דָּא אֲקָרִי שׁוּר, וּמִסְטָרָא
דָּא אֲקָרִי חִמּוּר, וְעַל דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים כב) לֹא
תִּחְרוֹשׁ בְּשׁוּר וּבְחִמּוּר יַחְדָּו. לֹא תַעֲבִיד עֲרֻבוּבֵיִא
בְּחֻדָּא, בְּגִין דְּאַתְעַר לְאַתְחַבְרָא סְטָרָא אַחְרָא
בְּחֻדָּא, לְאַבְאָשָׁא עֲלָמָא. וּמָאן דְּפָרִישׁ לֹזֵן, אֲסִגֵּי
שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא. אוּף הָכָא, מָאן דְּפָרִישׁ לֹזֵן
בְּתַהוּא גְוֹונָא כַּמָּה דְּאַמְרוּ, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח שׁוּעָא (דף
פ"ג ע"א) טוּוֹי וְנוּז בְּחֻדָּא, הָאִי בַר נָשׁ אֲסִגֵּי שְׁלָמָא
עָלֶיהָ, וְעַל כָּל עֲלָמָא.

לשון הקודש

וּבְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שׁוּרָה עָלֵיו רוּחַ קְדוּשָׁה,
רוּחַ עֲלִיוְנָה, לְהִתְקַדְּשׁ בּוֹ. כָּאֵל לְהִתְקַדְּשׁ
– מִקְדְּשִׁים אוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם
וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'.

כְּתִיב וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וּמָה עַל זֶה
גְרָם אָדָם מִיְתָה בְּעוֹלָם – מִי שְׁמַרְאָה
מַעֲשֵׂה אַחַר שְׁלֹא צְרִיךְ עַל אַחַת כַּמָּה

וְכַמָּה. שׁוּר וְחִמּוּר מוֹכִיחִים. מַצַּד זֶה
נִקְרָא שׁוּר, וּמַצַּד זֶה נִקְרָא חִמּוּר. וְעַל כֵּן
כְּתוּב, (דְּבָרִים כב) לֹא תִחְרוֹשׁ בְּשׁוּר וּבְחִמּוּר
יַחְדָּו. אֵל תַּעֲשֵׂה עֲרֻבוּבֵיִה יַחַד, מִשׁוּם
שְׁמִתְעוֹרָר לְהִתְחַבֵּר הַצַּד הָאַחַר כְּאַחַד
לְהַרְע לְעוֹלָם. וּמִי שְׁמַפְרִידֵם, מְרַבֵּה
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. אִף כָּאֵן מִי שְׁמַפְרִיד אוֹתָם

קָרַבְנָא דְקִוּוּ הָיְהוּ פְּשֻׁתִים, וְקָרַבְנָא דְהַבֵּל הָיְהוּ
צָמֵר, לָאוּ דָא כְּדָא, וְלָאוּ דָא כְּדָא. רַזָּא
דְמִלְהָ, קִוּוּ פְּלֵאִים הָיְהוּ, עֲרַבּוּבִיא דְלָא אֲעִטְרוּדָ,
סְטָרָא אֲחֵרָא, דְלָא זִינָא דְחֹהָ וְאָדָם. וְקוּרְבַנְיָה
מִהֵהוּיָא סְטָרָא קָא אֲתִיָּא. הַבֵּל מְזִינָא חֲדָא דְאָדָם
וְחֹהָ. וּבְמַעְהָא דְחֹהָ אֲתַחֲבָרוּ אֲלֵין תִּרְיִן סְטָרִין.
וּבְגִין דְאֲתַחֲבָרוּ כְּחֲדָא, לָא אֲתִיָּא מְנִיָּהוּ תוּעֵלְתָא
לְעֵלְמָא, וְאֲתַאכִידוּ.

וְעַד יוֹמָא דִּין, סְטָרָא דְלֵהוֹן קִינְמָא. וּמֵאן דְאֲחִזִּי
גְרַמְיָה בְּעוֹבְדָא דְחַבּוּרָא דָּא, אֲתַעַר עֲלֵיהָ
אֵינוּן סְטָרִין כְּחֲדָא, וְיָכִיל לְאֲתִזְקָא, וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי
רוּחָא אֲחֵרָא, דְלָא אֲעִטְרוּדָ. וְיִשְׂרָאֵל בְּעָאן
לְאֲתַעַרָא עֲלֵיהוּ רוּחָא קְדִישָׁא לְמַחֲוֵי קְדִישִׁין,
לְאֲשַׁתְּכָהּ בְּשִׁלְמָא, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

לשון הקודש

הַלְלוּ. וּמִשּׁוּם שֶׁהִתְחַבְּרוּ כְּאַחַד, לֹא כָּאָה
מֵהֶם תוּעֵלְתָ לְעוֹלָם וּנְאֻכְרוּ.
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הַצֵּד שְׁלָהֶם קִיָּם. וּמִי
שִׁמְרָאָה אֶת עַצְמוֹ בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל הַחֲבוּר
הַזֶּה, מְעוֹרֵר עָלָיו אֶת אוֹתָם הַצֵּדָדִים
כְּאַחַד, וְיָכֹול לְהַזְנוֹק, וְשׁוֹרֵה עָלָיו רוּחַ
אַחֶרֶת שְׂאֵינָה צְרִיכָה. וְיִשְׂרָאֵל צְרִיכִים
לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רוּחַ קְדֻשָּׁה לְהִיּוֹת
קְדוּשִׁים, לְהַמְצִיא בְּשָׁלוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בְּאוֹתוֹ גִּוּן כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ, שֶׁלֹּא נִמְצָא שׁוּעַ
טוֹוִי וְגוֹו כְּאַחַד, זֶה אָדָם שִׁמְרָבָה שְׁלוֹם
עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם.

קָרַבְנֵנוּ שֶׁל קִוּוּ הָיְהוּ פְּשֻׁתִים, וְקָרַבְנֵנוּ שֶׁל
הַבֵּל הָיוּ צָמֵר, לֹא זֶה כְּזֶה, וְלֹא זֶה כְּזֶה.
סוּד הַדְּבָר – קִוּוּ הָיְהוּ פְּלֵאִים, עֲרַבּוּבִיָּה
שְׂאֵינָה נְצַרְכָת, הַצֵּד הָאֲחֵר, שְׂאֵינֵנו מִינָם
שֶׁל אָדָם וְחֹהָ, וְקָרַבְנֵנוּ מְאוֹתוֹ הַצֵּד הוּא
כָּא. הַבֵּל מְצַד אֶחָד שֶׁל אָדָם וְחֹהָ.
וּבְמַעֲיָה שֶׁל חֹהָ הִתְחַבְּרוּ שְׁנֵי הַצֵּדָדִים

כְּתִיב (ויקרא ו) וּלְבַשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמִכְנָסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַד יַחְגוּר אִמְאֵי אֲקָרִי בַד, יַחֲדָאֵי. בְּגִין דְּלֹא בָעֵי לְתַבְרָא לְהֵאֵי פְּשָׁתִים בְּאַחְרָא, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב מְדוּ פְּשָׁתִים, אֲלֵא בַד יַחֲדָאֵה.

וּכְהֵנָּא אִמְאֵי אֵיִהוּ בָּעֵי לְאַתְחַזָּא בְּהֵאֵי. אֲלֵא אֵלִין מָאֵי בַד, בָּעֵי לְאַתְחַזָּא בְּהוּ עַל מְזַבַּח הָעוֹלָה, בַּד הוּא מִפְּנֵי קִטְרָא (ס"א קטמא) דְּדִשְׁנָא דְעוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה מִסְטָרָא דְעִבּוּדָה זָרָה וְהִרְהוּרָא בִישָׂא קָא אֲתֵיָא. וּבְגִין כֵּן, בָּעֵי לְאַתְחַזָּא בְּהוּ בְּלַחֲדֵיִיהוּ, וְלֹא בְּעִרְבוּבֵיָא כְּמָה דְאַמְרֵן, בְּגִין דִּיתְכַפֵּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ כָּל אֵינּוֹן חוּבִין דְּאֲתֵיִין מִתְּהוּא סְטָרָא.

וְכַד עָיִיל לְמַקְדָּשָׁא, אֲתֵר דְּשְׁלִימוֹ אֲשֶׁתְּבַח, וְכָל אֵינּוֹן פּוֹלְחֵי דְשְׁלִימוֹתָא, אָף עַל גַּב

לשון הקודש

על מזבחת העולה, בפשיה מפנה את הדשן (האפר) של דשן העולה, שיהיה העולה באה מהצד של עבודה זרה והרהור רע. ומשום כך צריך להראות בהם בלבדם, ולא בערבוביה כפי שאמרנו, כדי שיתכפרו לאדם כל אותם חטאים שבאים מאותו הצד.

וּבְשִׁנְכֵנִים לְמַקְדָּשׁ, הַמְּקוֹם שֶׁשָׂם

כְּתוּב (ויקרא ו) וּלְבַשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמִכְנָסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ, (שם טז) וּבְאַבְנֵט בַד יַחְגוּר. לְמָה נִקְרָא בַד, יַחֲדִידִי? מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְחַבֵּר אֶת הַפְּשָׁתִים הַזֶּה עִם אֲחֵר, וְעַל כֵּן לֹא כְּתוּב מְדוּ פְּשָׁתִים, אֲלֵא בַד, יַחֲדִידִי.

וְלָמָּה הַכֹּהֵן צָרִיךְ לְהִרְאוֹת בְּזֵה? אֲלֵא לְבוּשֵׁי הַבַּד הִלְלוּ צָרִיךְ לְהִרְאוֹת בְּהֵם

וְאֶת־חֲבֵרוֹ, לִית לָן בָּהּ, כְּמָה דְאַמְרֵן בְּצִיּוּת, בְּגִין
 דְּתַמֵּן אֶשְׁתַּכְּחוּ וְאֶת־חֲבֵרוֹ כָּל אֵינוֹן זַיְיִנִּין דְּלְעִילָא,
 וְכָל אֵינוֹן מְאֵי מִקְדָּשָׁא, מוֹשְׁתַּכְּחִין בֵּיהּ כְּמָה זַיְיִנִּין
 מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, וְכִלְהוּ אֶתְכִלְלוּ תַמֵּן כְּגוּוֹנָא
 דְּלְעִילָא. וּבְאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
 יְהִיב לְהוּ אֲוִרֵיתָא דְקָשׁוּט, אֲוִרֵיתָא דְמְהִימְנוּתָא,
 וְרִיתָם לְהוּ מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 דְּכַתִּיב, (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי'.

פְּתַח רַבִּי חֵיָא אֶבְתְּרִיהּ וְאָמַר, כִּי תִבְאוּ אֶל
 הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מְאֹכֵל וְגו'. וּבְשָׁנָה
 הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְלוּלִים לַיי'. כִּי
 תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, הִיא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרֵיָא, אֲכָל תָּא
 חֲזִי, דְהָא אֵילָנָא לָא עֲבִיד פִּירִין, אֲלָא בְּאַרְעָא.
 וְאַרְעָא אֲפִיק לְהוֹן, וְאַחֲזִי תְהוּא אֵיבָא לְעֵלְמָא.

לשון הקודש

וְאֶהֱבֵ אֹתְכֶם מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה, שְׂכַתוֹב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי
 אֶתְכֶם אָמַר ה'.

פְּתַח רַבִּי חֵיָא אֶחְרִיו וְאָמַר, כִּי תִבְאוּ
 אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מְאֹכֵל וְגו',
 וּבְשָׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ
 הַלְלוּלִים לה'. כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, הָרִי
 פְּרִשׁוּהָ הַחֲבֵרִים. אֲכָל בַּא רְאָה, שְׁחָרִי
 הָאֵילָן אֵינוֹ עוֹשֶׂה פְרוּת, אֲלָא בְּאַרְצָא.

נִמְצְאוּת הַשְּׁלֵמוֹת וְכָל אוֹתָן עֲבוּדוֹת
 הַשְּׁלֵמוֹת, אִף עַל גַּב שְׁהֶתְחַבְּרוּ, אֵין לְנוּ
 בְּזַה עֲגִינֵן, כְּמוֹ שְׂאֵמְרֵנוּ בְּצִיּוּת, מִשׁוּם
 שְׁשָׁם נִמְצְאוּ וְהֶתְחַבְּרוּ כָּל אוֹתָם
 הַמִּינִים שְׁלֻמְעֵלָה, וְכָל אוֹתָם כְּלִי
 הַמִּקְדָּשׁ, נִמְצְאוּ בּוּ כְּמָה מִינִים שׁוֹנִים
 זֶה מִזֶּה, וְכָלֵם נִכְלְלוּ שָׁם כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה.
 אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נִתֵּן לְהֶם תּוֹרַת אֱמֶת, תּוֹרָה שֶׁל אֱמוּנָה,

וְאַרְעָא לָא עֲבָדָא פִּירִין אֶלָּא מִגּוּ חֵילָא אֲחֵרָא
דְּעָלָהּ. כְּמָה דְּנוֹקְבָא לָא עֲבָדָא פִּירִין, אֶלָּא מִגּוּ
חֵילָא דְדַכּוּרָא.

וְהַהוּא אֵיבָא, לָא אֲשַׁתְּלִים בְּאֲשַׁלְמוּתָא, עַד תְּלַת
שָׁנִין. וְחֵילָא לָא אֲתַפְקְדָא עָלֶיהָ לְעֵילָא
עַד דְּאֲשַׁתְּלִים. בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים אֲתַפְקְדָא עָלֶיהָ
חֵילָא וְאַרְעָא אֲתַתְקַנַּת בֵּיהּ. דְּהָא עַד תְּלַת שָׁנִין
אַרְעָא לָא אֲתַתְקַנַּת בֵּיהּ וְלָא (אֲשַׁתְּכַחַת) אֲשַׁתְּלִימַת
(ס"א אֲתַבְּסַמַּת) (נ"א אֲסַתְּכַמַּת) עִמֶּיהָ. בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים
וְאֲתַתְקַנּוּ בְּחֵדָא כִּדִּין הוּא שְׁלִימוּתָא.

תָּא חֲזִי, נוֹקְבָא, עַד תְּלַת זְמַנִּין דְּאֲתַעֲבָרָא, אֵיבָא
דְּמַעָהָ לָא אֲשַׁתְּלִים. בְּתַר ג' עִידוּאָן, נוֹקְבָא
אֲתַתְקַנַּת בְּהַהוּא אֵיבָא, וְאֲסַתְּכַמּוּ בְּחֵדָא. כִּדִּין
הַהוּא אֵיבָא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא, וְשִׁפּוּרוּ דְכֻלָּא. בְּתַר

לשון הקודש

שְׁהַרְי עַד שְׁלֹשׁ שָׁנִים אִין הָאָרְץ
מִתְתַקְנַת בּוּ וְלָא (נמטא) מִשְׁתַּלְמַת
(מתבשמת) (מסכימה) עִמוּ. אַחַר שְׁהַשְׁתַּלְמוּ
וְהַתְתַקְנּוּ כְּאַחַד, אִזִּי זֵו שְׁלַמּוּת.

בַּא רְאָה, הַנְּקֵבָה, עַד שְׁמַתְעֵבְרַת שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים, פְּרִי מַעִיָה לֹא נִשְׁלָם. אַחַר
שְׁלֹשָׁה הַרְיוּנוֹת הַנְּקֵבָה מִתְתַקְנַת בְּאוּתוּ
הַפְּרִי, וּמְסַכְּמִים כְּאַחַד. אִזִּי אוּתוּ הַפְּרִי
הוּא שְׁלַמּוּת הַכֹּל וְהַיְפִי שֶׁל הַכֹּל. אַחַר

וְהָאָרְץ מוּצִיָּאָה אוּתָם וּמְרָאָה אֵת אוּתוּ
הַפְּרִי לְעוֹלָם. וְאִין הָאָרְץ עוֹשָׂה פְרוֹת
אֶלָּא מִתּוֹךְ אוּתוּ בַּח אַחַר שְׁמַעֲלֶיהָ, כְּמוּ
שְׁהַנְּקֵבָה אִינְהָ עוֹשָׂה פְרוֹת אֶלָּא מִתּוֹךְ
כַּח הַזְּכָר.

וְאוּתוּ הַפְּרִי לֹא נִשְׁלָם בְּשְׁלַמּוּת עַד
שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְהַכַּח לֹא נִפְקַד עָלָיו
לְמַעַלָּה עַד שְׁנַשְׁתַּלְּם. אַחַר שְׁהַשְׁתַּלְּם,
נִפְקַד עָלָיו הַכַּח, וְהָאָרְץ מִתְתַקְנַת בּוּ.

דְּנִפְק, עַד ג' שָׁנִין לָא אֵית לִיה חֵילָא לְעֵילָא,
 דְּהָא כְּדִין אֲשֵׁתְלִים בְּשׂוּלָא דִּילִיה. לְוֵי אֲתֵרְעֵי
 מִכְּלָא, תְּלִיתָאָה לְאַמִּיה, דְּאֲתֵתְקַנַּת בֵּיה,
 וְאַסְתַּכְּמַת (ס"א וְאֲתַבְּסַמַּת) בְּהֵרִידִיה.

בְּתֵר ג' שָׁנִין, אֲתַפְקַדַּת עָלֶיהָ (ס"א אֲתַפְקַד עָלֶיהָ) חֵילָא
 עֲלָאָה לְעֵילָא. וּבְשָׁנָה הָרְבִיעִית, יְהִיָּה כָּל
 פְּרִיז קִדְשׁ הַלּוּלָיִם. מָאִי קִדְשׁ הַלּוּלָיִם. תְּשַׁבְּחֵן,
 לְשַׁבְּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד הָכָא. מִכְּאֵן
 וְאֵילֶךְ רָזָא דְּמִלָּה, דְּבִשְׁנָה (דף ט"ז ע"ב) הָרְבִיעִית
 מְזִדְּוֹנַת בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַלּוּלָא
 חַד אֲשֵׁתִכַּח. דְּכִתִּיב קִדְשׁ הַלּוּלָיִם, הַלּוּלָא וְחֵדוּהָ
 בְּזִמְנָא (ס"א בְּזִוְנָא) חֲדָא.

מָאִי שָׁנָה (הָרְבִיעִית) דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתַנִּינֵן,
 שָׁנָה הָרְבִיעִית, דָּא בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי
 קַיִמָּא רְבִיעָאָה לְכוּרְסֵיָא, וְכִלָּא חַד, דְּהָא כְּדִין

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

בְּרוּךְ הוּא. עַד כְּאֵן. מִכְּאֵן וְאֵילֶךְ סוּד
 הַדְּבָר, שְׁבִשְׁנָה הָרְבִיעִית מְזִדְּוֹנַת בְּנִסַּת
 יִשְׂרָאֵל עִם הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַלּוּלָה
 אַחַת נִמְצְאָת, שְׁכַתוּב קִדְשׁ הַלּוּלָיִם,

הַלּוּלָה וְשִׁמְחָה בְּפַעַם (בְּזוּג) אַחַת.

מַה זֶה הַשְּׁנָה (הָרְבִיעִית)? זֶה הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. וְשִׁנְיָנוּ, שְׁנָה הָרְבִיעִית זֶה בְּנִסַּת
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא עֲמוּד רְבִיעִי לְפַסָּא,

עַד שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין לוֹ כַּח
 לְמַעְלָה, שֶׁהִרִי אִזּוּ הִיא הַבְּשָׁלְתָנוּ. לְוֵי
 נְרָצָה מִהַבֵּל, שְׁלִישִׁי לְאִמּוֹ, שֶׁהִתְתַּקְנָה
 בּוֹ וְהִסְפִּימָה (וְהִתְבַּשְּׂמָה) עֲמוֹ.

אַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים הִתְמַנְּה עָלָיו (הִתְמַנְּה עָלֶיהָ)
 כַּח עָלְיוֹן לְמַעְלָה, וּבְשָׁנָה הָרְבִיעִית יְהִיָּה
 כָּל פְּרִיז קִדְשׁ הַלּוּלָיִם. מַהוּ קִדְשׁ
 הַלּוּלָיִם? תְּשַׁבְּחָת לְשַׁבְּחָת אֶת הַקּוּדֶשׁ

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מוֹדוּנֵג בָּהּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְדִין
 הוּא קִדְשׁ, וְהַלּוּלָא קְדִישָׁא אֲשֶׁתִּכַּח, (וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אִינְדוּג בְּהִדָּה) וּבְדִין חֵיילִין אֲתַמְנֵן עַל עֲלֻמָּא, עַל כֹּל
 מְלָה וּמְלָה בְּדָקָא חַזִּי לִיהּ מִכָּאן וּלְהִלָּאָה
 מִתְּפָרְכָּאן בְּלָחוּ, וְשָׂאֲרֵי לְמִיכַל, דְּהָא בְּלָחוּ
 בְּשְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא, בְּשְׁלִימוּתָא דְעֵילָא וְתַתָּא.

וְעַד לָא אֲשֶׁתִּלִּים בְּכֻלָּא מִתַּתָּא וּמֵעֵילָא, אָסִיר
 לְמִיכַל מִנִּיהּ. וּמִכָּאן דְּאָכִיל מִנִּיהּ, כְּמִכָּאן
 דְּלִית לִיהּ חוּלְקָא בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, דְּהָא הֵהוּא אִיבָא בְּלָא רְשׁוּתָא עֲלָאָה
 קְדִישָׁא קִימָא, דְּלָא שָׂאֲרֵי עֲלִיהּ עַד דִּישְׁתַּלִּים.
 וּבְלָא רְשׁוּתָא. תַּתָּאָה, דְּהָא לָא אֲסִתְּכַמַּת (ס"א
 אֲתַבְּסַמַּת) חֵילָא דְּאֲרַעָא בִּיהּ. וְהֵהוּא דְּאָכִיל מִנִּיהּ,
 אַחֲזִי גְרַמִּיָּה דְּלִית לִיהּ חוּלְקָא לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאִי
 בְּרִיךְ עֲלִיהּ, בְּרַכָּה לְבַטְלָה הוּא. דְּהָא קִדְשָׁא

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

וְעַד שְׁלָא נְשָׁלַם כֹּכַל מִמְּטָה וּמִמְעָלָה,
 אָסִיר לְאָכִיל מִמְּנוּ. וּמִי שְׁאֹכֵל מִמְּנוּ, כְּמִי
 שְׁאִין לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרֵי אוֹתוֹ הִפְרִי עוֹמֵד בְּלִי
 רְשׁוּת עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה, שְׁאִינָה שׁוֹרָה עָלָיו
 עַד שֵׁישְׁתַּלֵּם. וּבְלִי רְשׁוּת תַּחְתּוֹנָה,
 שְׁהָרֵי לֹא הִסְכִּימָה (הַתְּבַשְׂמָה) כַּח הָאֲרִיז בּוֹ.
 וְאוֹתוֹ שְׁאֹכֵל מִמְּנוּ, מֵרָאָה אֶת עַצְמוֹ

וְהַכֹּל אַחַד, שְׁהָרֵי אִזּוּ מוֹדוּג הַקֹּדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוּ הוּא
 קְדִישׁ, וְנִמְצְאוֹת הַלּוּלָה קְדוּשָׁה, (וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מוֹדוּג עִמָּה) וְאִזּוּ הַחֵילוֹת מִתְּמַנִּים עַל
 הָעוֹלָם, עַל כֹּל דְּבַר וְדְבַר בְּרָאוּי לוֹ.
 מִכָּאן וְהִלָּאָה כֻּלָּם מִתְּפָרְכִים וּמִתְרִים
 לְמִאָכֵל, שְׁהָרֵי כֻּלָּם בְּשִׁלְמוֹת הַכֹּל,
 בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה.

בְּרִידָה הוּא עַד פָּעַן לֹא שָׂרְיָא עֲלוּי, וְלִית בֵּיה
חֻלְקָא. רַחֲמָנָא לִישׁוּבֵינָן מֵאֵינוּן דְּלֹא מִשְׁנֵיחִין
לִיקְרָא דְמֵאֲרִיחוּן.

זְכָאִין אֵינוּן צְדִיקָיָא בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי,
עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (משלי ד) וְאֵרַח צְדִיקִים כְּאֹר
נוֹגֵה. בְּגִין דְּבַחֲהוּא זְמָנָא, יִסְתַּלַּק חֻיָּא דְשָׂרְיָא
בְּנוֹקְבָא בְּקַדְמִיתָא, וְיִיתִי דְכוּרָא לְמִשְׁרֵי בְּאֲתַרִּיה
פַּד בְּקַדְמִיתָא, וְכֹלָא יְהֵא שְׁלִים. תָּאנָא בְּזְמָנָא
דְּזַפָּא שְׂאֲרֵי בְּעֲלָמָא וְכוּ' עַד צְדִיק פְּתָמָר יִפְרַח.

רַבִּי יוֹסִי פָתַח קָרָא וְאָמַר, (ויקרא יט) לֹא תֹאכְלוּ עַל
הַדָּם. הָא בְּכַמְהָ אֲתֵר אֹיְקָמוּהָ חֲבַרְיָא, וְכָל
הַנִּי קָרְאֵי אֲבַתְרִיה. וְכָל חַד וְחַד בְּאֲתַגְלִיָּא. אֲכַל
הֵאֵי קָרָא אֵית לְאֲתַעְרָא בֵּיה, דְּכְתִיב מִפְּנֵי שׂוֹבֵה
תְּקוּם וְגו'. מִפְּנֵי שׂוֹבֵה, שׂוֹבֵה דְאֹרְיִיתָא סְתָם.

לשון הקודש

וְכֵא הַזְכָּר לְשֵׁרוֹת בְּמִקוּמוֹ בְּבִרְאשׁוֹנָה,
וְהַכֵּל יִהְיֶה שְׁלֵם. לְמַדְנֹג, בְּזִמְנֵי שְׂצָדִיק
שׁוֹרָה בְּעוֹלָם וְכוּ', עַד צְדִיק פְּתָמָר יִפְרַח.
רַבִּי יוֹסִי פָתַח בְּפִסּוּק וְאָמַר, לֹא תֹאכְלוּ
עַל הַדָּם. הָרִי בְּכַמְהָ מְקוּמוֹת פְּרֻשׁוּהָ
הַחֲבָרִים, וְכָל הַפִּסּוּקִים הִלְלוּ אַחֲרָיו, וְכָל
אֶחָד וְאֶחָד בְּגִלּוּי. אֲכַל יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר
בְּפִסּוּק הַזֶּה, שְׂפָתוֹב מִפְּנֵי שׂוֹבֵה תְּקוּם
וְגו'. מִפְּנֵי שׂוֹבֵה, שׂוֹבֵה שֶׁל הַתּוֹרָה סְתָם.

שְׂאִין לוֹ חֵלֶק לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְאִם בְּרִידָה
עֲלוּי, זֶה בְּרִכָּה לְבִטְלָה, שְׁהָרִי הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַד עֲכָשׁוּ לֹא שׁוֹרָה עֲלוּי, וְאִין
בוֹ חֵלֶק. הַרְחֲמֵן וְצִילֵנוּ מֵאוֹתָם שְׂאִינָם
מִשְׁנֵיחִים לְכַבוֹד רַבּוֹנָם.

אֲשָׁרֵי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (משלי ד) וְאֵרַח צְדִיקִים
כְּאֹר נֹגֵה. מִשׁוּם שְׂפָאוֹתוֹ זִמְנֵי יִסְתַּלַּק
הַנְּחָשׁ, שְׂשָׁרָה עִם הַנְּקֵבָה בְּרִאשׁוֹנָה,

תְּקוּם, דְּבָעֵי בַר נָשׁ לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמָא (מִכָּאן דְּבָעֵי בַר נָשׁ
 לְמִיָּקָם) מִקָּמֵי סֵפֶר תּוֹרָה, וְהָכִי רַב הַמְּנוּנָא (ס"א
 י"א) סָבֵא, כַּד הָוָה חָמֵי סֵפֶר תּוֹרָה, הָוָא קָם
 מִקָּמֵיהּ, וְאָמַר מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם. (כַּד הָוָה חָמֵי חוּמְשׁ
 דְּאוּרִימָא הָוָא קָם מִקָּמֵיהּ) (ס"א עֲבִיד לֵיהּ הַדּוּרָא) (וְהָוֵי אָמַר וְהַדְרַת פְּנֵי
 זְקוּן) פְּנוּנָא דָא, פָּעֵי בַר נָשׁ לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמֵיהּ לְקָמֵיהּ
 דְּתַלְמִיד חָכְם, בְּגִין דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא (נ"א
 בְּדִיּוּקָא) קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְרַמְזוּ לְכַהֲנָא עֲלָאָה (ס"א וְהָכֵא
 רַמְזֵי לְעִתִּיקָא) קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּכַתִּיב וְהַדְרַת פְּנֵי זְקוּן,
 דְּאִיהוּ בְּעֲלָמָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן רַמְזוּ
 לְתוֹרָה שְׂפַכְתָּב וְרַמְזוּ לְתוֹרָה שְׂבַעַל פְּהָ.

וְתוֹ תַּנְיִנָן, הָאִי קָרָא לְדַרְשָׁא הוּא דְאַתָּא, מִפְּנֵי
 שִׁיבָה תְּקוּם, כְּמָה דְאַתְּעֵרוּ בֵּית חַבְרֵיָא,
 מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, אֲזַהַר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, עַד לָא

לשון הקודש

קְדוּשׁ עֲלִיוֹן. וְרַמְזוּ לְכַהֵן הָעֲלִיוֹן (כָּבֵא רַמְזוּ
 לְעִתִּיק) הַקְּדוּשׁ הָעֲלִיוֹן, שְׂפַתוֹב וְהַדְרַת פְּנֵי
 זְקוּן, שֶׁהוּא בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 מִכָּאן רַמְזוּ לְתוֹרָה שְׂפַכְתָּב, וְרַמְזוּ לְתוֹרָה
 שְׂבַעַל פְּהָ.

וְעוֹד שְׁנִינָנוּ, הַפְּסוּק הֵנָּה כָּא לְדַרְשָׁה.
 מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, כְּמֹו שֶׁהֵעִירוּ בּוֹ
 הַחַבְרִיִּים, מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, הֲזַהִיר אֶת

תְּקוּם, מִכָּאן שְׁצַרִּיף אָדָם לְעַמֵּד בְּעַמְדוֹ
 (מִכָּאן שְׁצַרִּיף אָדָם לְעַמֵּד) מִלְּפָנֵי סֵפֶר תּוֹרָה, וְכַף
 רַב הַמְּנוּנָא (י"א) סָבֵא, כְּשֶׁהִלִּיךְ רוּאָה סֵפֶר
 תּוֹרָה, הָיָה קָם מִלְּפָנָיו וְאָמַר: מִפְּנֵי
 שִׁיבָה תְּקוּם. (כְּשֶׁהִלִּיךְ רוּאָה חֲמֵשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה, הָיָה עוֹמֵד

מִלְּפָנָיו) (עוֹשֶׂה לוֹ הַדּוּר) (וְהָיָה אוֹמֵר: וְהַדְרַת פְּנֵי זְקוּן) כְּמֹו בֵּן
 צַרִּיף אָדָם לְעַמֵּד בְּמִקוֹמוֹ מִלְּפָנֵי תַלְמִיד
 חָכְם, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּמִקוֹם (בְּדִיּוּקָא)

וַיִּסְתַּלַּק בְּסִיבוֹתָא, דִּיקוּם בְּקִיּוּמָא טָבָא בְּעֵלְמָא,
 בְּגִין דִּדִּין הוּא הַדּוּרָא לִיה, אַבְל לְסוּף יוֹמוֹי לִית
 שְׁבַחָא לִיה לְפָר נָשׁ כָּל כְּדָ, כִּד אִיהוּ סִיב וְלֹא
 יְכִיל לְמַחְוֵי בִישׁ. אֶלָּא שְׁבַחָא דִּלִּיה, כִּד אִיהוּ
 בְּתוֹקְפֵיה, וְאִיהוּ טָב. וְשְׁלֵמָה מְלָפָא צְוּחַ וְאָמַר,
 (משלי כ) גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַכֵּר נֶעֶר וְגו'. פְּנּוּנָא דָא
 כְּתִיב, (קהלת יב) וַיִּזְכּוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ בְּיָמֵי בְּחֹרוֹתֶיךָ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי (הַכִּי הוּא) אֹרְחָא דָא מְתַקְנָא
 קָמֵן, וְהֵאִי אֹרְחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים א) כִּי יוֹדַע יי' דְּרָךְ צַדִּיקִים וְדְרָךְ
 רְשָׁעִים תֵּאבֵד. מָאִי כִּי יוֹדַע יי'. אֶלָּא,
 קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹדַע וְאַשְׁנַח בְּאֹרְחָא דְצַדִּיקֵיִיא,
 לְאֹטְבָא לְהוּ, וְלֹאֲנָנָא לְהוּ, וְהוּא אָזִיל קַמֵּיִיהוּ
 לְנִטְרָא לְהוּ. וּבְגִין כְּדָ, מָאֵן דְנַפְיָךְ לְאֹרְחָא בְּעִי

לשון הקודש

שְׁהַדְרָךְ הוּוּ מְתַקְנַת לְפָנֵינוּ, וְזוּהִי דְרָכּוּ
 שְׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים א) כִּי יוֹדַע ה' דְּרָךְ
 צַדִּיקִים וְדְרָךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד. מַה זֶה כִּי
 יוֹדַע ה' אֶלָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹדַע
 וּמְשַׁנֵּית עַל דְּרָכֵי הַצַּדִּיקִים לְהִיטִיב לְהֵם
 וְלְהַגֵּן עֲלֵיהֶם, וְהוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם לְשַׁמֵּר
 אוֹתָם. וּמִשּׁוּם כְּדָ, מִי שְׂוִיעָא לְדְרָךְ,
 צְרִיךְ שְׂאוּתָהּ הַדְרָךְ תַּהֵיב דְרָכּוּ שְׁל

הָאָדָם טָרַם שְׂוִיעָלָה לְשִׁיבָה שְׂוִיעַמַד
 בְּקִיּוּם טוֹב בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם שְׂוִיחָו הַהַדּוּר
 שְׁלוֹ. אַבְל לְסוּף יָמָיו אֵין לְאָדָם שְׁבַח
 כָּל כְּדָ, בְּשָׂהוּא זְקוּן, וְאִינוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת
 רַע. אֶלָּא הַשְׁבַּח שְׁלוֹ בְּשָׂהוּא בְּכַחוּ,
 וְהוּא טוֹב. וְשְׁלֵמָה הַמְלִיךְ צְוּחַ וְאָמַר,
 (שם א) גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַכֵּר נֶעֶר וְגו'. כְּמוֹ
 כֵּן בְּתוֹב, (קהלת יב) וַיִּזְכּוֹר אֶת בּוֹרְאֵיךְ בְּיָמֵי
 בְּחֹרוֹתֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי (כִּי הוּא)

דְּלִהְיוּ תְּהִיָּא אֲרַחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׁתַּתַּף
 לִיה בְּתַדִּיחוּ. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, כִּי יוֹדַע יי' דְּרַךְ
 צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד. הִיא מְנַרְמָה, בְּגִין
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא ^(דף ט"ז ע"א) אֲשַׁתְּמוּדַע לִיה
 לְהֵהוּא אֲרַחָא דְלְהוֹן, וְלָא אָזִיל בְּתַדִּיחוּ.

כְּתִיב דְּרַךְ, וּכְתִיב אֲרַח, מַה בֵּין תְּהִיָּא לְהֵאִי.
 אֵלָא, דְּרַךְ: דְּשָׁאָר קְרִסוּלֵי בְּנֵי נְשָׂא אָזְלוּ
 בַּה. אֲרַח: דְּאִיְהוּ אֲתַפְתַּח מִן זְמַנָּא זְעִירָא ^{(דָּא אֲרַח}
^{בְּמַה דְּאֵתְ אָמַר (איוב ל"ד) וְאֲרַח לְחִבְרָה עִם פְּעֻלֵי אֲנֹן)} וְעַל אֲרַחָא דָּא
 כְּתִיב, ^(משלי ד) וְאֲרַח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאֹר
 עַד נְכוּן הַיּוֹם. אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן. יְמַלּוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִשְׁתַּתַּף אוֹתוֹ עִמּוֹ. וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב, כִּי יוֹדַע ה' דְּרַךְ צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד. הִיא מְעַצְמָה, מִשׁוּם שְׂאִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפִּיר בְּאוֹתָהּ דְּרַךְ שְׁלָהֶם, וְאִינּוּ הוֹלֵךְ עִמָּם.

כְּתוּב דְּרַךְ, וּכְתוּב אֲרַח. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלָא, דְּרַךְ – שְׂשָׁאָר קְרִסוּלֵי בְּנֵי

אָדָם הִלְכוּ בַּה. אֲרַח – שֶׁהוּא נִפְתַּח מִזְמַן מוּעָט ^{(זֶה אֲרַח, כְּמוֹ שְׂנָאָר (איוב לד) וְאֲרַח לְחִבְרָה עִם פְּעֻלֵי אֲנֹן, וְעַל הָאֲרַח הַזֶּה כְּתוּב, (משלי ד) וְאֲרַח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם. אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמַלּוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.)}

פְּרִשְׁת אָמֹר

וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא
 בְּעַמּוּיוֹ. (ויקרא כ"א) אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי טַעְמָא דָּא
 לְקַבֵּל דָּא, דְּכִתִּיב לְעִילָא, וְאִישׁ אֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה
 בָּהֶם אֹב אוֹ יִדְעוּנִי מוֹת יוֹמָתוֹ, וְסַמִּיךְ לִיה אָמֹר
 אֶל הַכֹּהֲנִים. אֶלָּא (מִשְׁמַע) פִּינּוֹן דְּאֶזְהָר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,
 לְקַדְשָׁא לְהוּ בְּכֹלָא, אֶזְהָר לְהוּ לְכַהֲנֵי לְקַדְשָׁא לֹוֹן,
 וְכֹן לְלוֹוִים. לְכַהֲנֵי מַנִּין. דְּכִתִּיב אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים.
 לְלוֹוִאי מַנִּין. דְּכִתִּיב, (במדבר י"ח) וְאֵל הַלְוִיִּם תִּדְבֹּר
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. בְּגִין דִּישְׁתַּכְחוּן כְּלָהוּ וְכֹאִין
 קַדִּישִׁין דְּכִיּוֹן.

אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן, מָאִי טַעְמָא חָכָא
 בְּנֵי אֶהֱרֹן, וְכִי לָא יִדְעָנָא דְּבְנֵי אֶהֱרֹן
 נִינְהוּ. אֶלָּא בְּנֵי אֶהֱרֹן, וְלָא בְּנֵי לוֹוִי, דְּאֶהֱרֹן דְּהוּא

לשון הקודש

פְּרִשְׁת אָמֹר

אותם בכל, הוהיר את הכהנים לקדש
 אותם, וכן את הלויים. לכהנים מניין?
 שכתוב אמר אל הכהנים. ומנין ללויים?
 שכתוב (במדבר י"ח) ואל הלויים תדבר
 ואמרת אליהם. כדי שימצאו כלם
 צדיקים קדושים טהורים.

אמר אל הכהנים בני אהרן. מה הטעם
 כאן בני אהרן? וכי לא ידענו שהם בני

ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים
 בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא
 יטמא בעמיו. אמר רבי יוסי, מה הטעם
 זה בנגד זה, שכתוב למעלה, ואיש או
 אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני מות
 יומתו, וסמוך לו אמר אל הכהנים? אלא
 (משמע) פינן שהוהיר את ישראל לקדש

שִׁירוֹתָא דְכָל פְּהֵי דְעֵלְמָא, דְבִיָּה אֲתֵרְעֵי קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִכְּלָא, בְּגִין לְמַעְבַּד שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא,
 וּבְגִין דְאַהֲרֹן אֲרַחֲוֵי סְלִיקוּ לִיה לְהָא, דְכָל יוֹמוֹי
 דְאַהֲרֹן הָוָה מִשְׁתַּדֵּל לְאַסְנָאָה שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא.
 וּבְגִין דְאַוְרַחֲוֵי כֶּךָ, סְלִיק לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְהָא, לְמִיעַל שְׁלָמָא בְּכַמְלִיא דְלַעִילָא, וּבְגִין כֶּךָ
 אָמֹר אֵל הַכְּהֵנִים בְּנֵי אַהֲרֹן.

אָמֹר אֵל הַכְּהֵנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאַמְרַת אֵלֵיהֶם. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר
 עָפַנְתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. מָה רַב טוֹבְךָ, פָּמָה עֲלָאָה
 וְיִקְרָא, הַהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה דְאַקְרִי טוֹב, דְכַתִּיב
 וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וְדָא הוּא אֹר
 הַגְּנוּז, דְבִיָּה עֶבֶד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא טַב בְּעֵלְמָא,
 וְלֹא מֵנַע לִיה בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְבִיָּה מִתְקַיִּים

לשון הקודש

ומשום כך – אמר אל הכהנים בני אהרן.
 אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת
 אליהם. רבי יהודה פתח, (תהלים לא) מה רב
 טובך אשר עפנת ליראיך וגו'. מה רב
 טובך, פמה עליון ונכבד אותו האור
 העליון שנקרא טוב, שכתוב וירא
 אלהים את האור כי טוב, וזה הוא האור
 הגנוז, שבו עושה הקדוש ברוך הוא טוב
 בעולם, ולא מונע אותו בכל יום, מכיון

אהרן? אלא בני אהרן ולא בני לוי,
 שאהרן הוא ראשיתם של כל הכהנים
 של העולם, שבו התרצה הקדוש ברוך
 הוא מהכל כדי לעשות שלום בעולם.
 ומשום שאהרן, דרכיו העלו אותו לזה,
 שכל ימיו של אהרן היה משתדל
 להרבות שלום בעולם. ומשום שדרכיו
 כך, העלה אותו הקדוש ברוך הוא לזה,
 להכניס שלום בכמליא של מעלה,

עֲלָמָא, וְקָאִים עָלֶיהָ. אֲשֶׁר צִפְנַתְּ לִירֵאִיד, דְּתַנּוּ.
 נְהוּרָא עֲלָאָה עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִידְּהוּא כִּד בְּרָא
 עֲלָמָא, וְגִנְזוּ לִיהּ לְצַדִּיקִיָּא לְזַמְנָא דְאַתִּי. הָדָא הוּא
 דְכִתְיב, אֲשֶׁר צִפְנַתְּ לִירֵאִיד.

פְּעֻלַת לְחוּסִים בְּךָ. פְּעֻלַת, בְּזַמְנָא דְאַתְבְּרִי
 עֲלָמָא, הֵהוּא נְהוּרָא הָוָה קָאִים וְנְהִיר
 מִרִישָׁא דְעֲלָמָא לְסִיפֵי דְעֲלָמָא. כִּד אֶסְתַּכַּל
 קִדְשָׁא בְּרִידְּהוּא, לְאִינוּן חֵיבִין דְזַמְיִנִין לְקִיָּמָא
 בְּעֲלָמָא, גִּנְזוּ לִיהּ לְהֵהוּא נְהוּרָא, דְכִתְיב (איוב
 לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרָם. וְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקִיָּא
 לְעֲלָמָא דְאַתִּי, וְדָא הוּא אֲשֶׁר צִפְנַתְּ לִירֵאִיד,
 וְכִתְיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאִי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה
 וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ.

תָּא חַזִי, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נָשׁ קָאִים לְמִיחָד לְהֵהוּא
 עֲלָמָא, וְהוּא בְּבִי מַרְעִיָּה, אֶתְיִין עָלֶיהָ ג'.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָם הַרְשָׁעִים
 שְׁעִתִּידִים לְעַמֵּד, גִּנְזוּ אֶת אוֹתוֹ הָאוֹר,
 שְׁכַתוֹב (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרָם.
 וְעִתִּיד לְהֵאִיר לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְזֶה
 הוּא אֲשֶׁר צִפְנַתְּ לִירֵאִיד, וְכַתּוּב (מלאכי ג)
 וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאִי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה
 וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ.

בַּא רְאֵה, בְּשַׁעְתָּא שְׁבִין אָדָם עוֹמֵד לְלֶכֶת

שְׁבִין מְתַקִּיִם הָעוֹלָם וְעוֹמֵד עָלָיו. אֲשֶׁר
 צִפְנַתְּ לִירֵאִיד, שְׁשָׁנִינוּ, אוֹר עָלְיוֹן עֲשָׂה
 הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁבְרָא אֶת הָעוֹלָם,
 וְגִנְזוּ אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים לְעִתִּיד לְבָא. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב אֲשֶׁר צִפְנַתְּ לִירֵאִיד.

פְּעֻלַת לְחוּסִים בְּךָ. פְּעֻלַת, בְּזַמֵּן שְׁנַבְרָא
 הָעוֹלָם אוֹתוֹ הָאוֹר הָיָה עוֹמֵד וּמֵאִיר
 מִרְאֵשׁ הָעוֹלָם לְסוּפֵי הָעוֹלָם. בְּשַׁהֲסַתְּכַל